

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)

МАТЕРІАЛИ
V Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

31 березня – 2 квітня 2021 року

Том 1

ХАРКІВ
2021

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

ISBN 978-617-7886-20-3

Редакційна колегія:

Золотухіна С. Т. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Штефан Л. А. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Твердохліб Т. С. – д-р пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лазарєва О. М. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Дейниченко Г. В. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(протокол №2 від 10.03.2021 року)

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Мітра», 2021. Т.1. 313 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів з питань розвитку педагогічної науки й освіти, психолого-педагогічних аспектів інклюзивної освіти, організації дистанційного навчання, реалізації інноваційних технологій, розвитку обдарованої особистості в сучасному освітньому середовищі, професійної підготовки фахівця а також сучасних проблем порівняльної педагогіки.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Видано за рахунок авторів.

ISBN 978-617-7886-20-3

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2021

ЗМІСТ

Секція І

Вектори розвитку педагогічної науки: методологія, історичний і компаративний дискурс	9
Балацинова А. Д.	
Ігнатій Петрович Козачинський – член ради при попечителі київського навчального округу з управління фондушевидами справами	9
Барабус А.А ., Васютина Т. М.	
Структура громадянської компетентності особистості та підходи до її формування у педагогічній теорії і практиці	12
Беляєв С. Б.	
Еволюція методологічних підходів у розробленні освітньо-професійних програм підготовки фахівців	15
Борисенко Н. О.	
Нове і традиційне у вихованні майбутнього вчителя	19
Го Іцзян	
Тенденції модернізації музично-педагогічної освіти в сучасному Китаї	22
Завгородня Т. К.	
Персоналістичний дискурс історико-педагогічних досліджень	25
Золотухіна С. Т.	
Єдність навчання і виховання – умова формування особистості фахівця	28
Князян М. О., Князян Р. Х.	
Теоретичні засади інноватизації загальної середньої освіти в Польщі	32
Кузнецова О. Ю., Троцько А. В., Штефан Л. А.	
Мета, завдання та функції театральної педагогіки як науки	35
Лупаренко С. Є.	
Дитинство та розвиток дитини з точки зору різних наукових підходів і теорій	39
Малихін О. В., Арістова Н. О.	
Актуальні питання післядипломної освіти вчителів в умовах непередбачуваних впливів (пандемія COVID-19): трансформація людських цінностей	42
Мельник В. А., Васильєва О. А.	
Теоретичний аналіз наукових позицій про пізнавальну самостійність дітей	45
Пісоцька М. Е., Кадашевич К. О.	
Індивідуалізація навчання учнів класичній хореографії у середніх спеціальних навчальних закладах України: історико-педагогічний аспект	48
Тарарак О. В., Тарарак М. Ю.	
Формування художньо-естетичної культури особистості в системі освіти Німеччини	51

СЕКЦІЯ I

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ: МЕТОДОЛОГІЯ, ІСТОРИЧНИЙ І КОМПАРАТИВНИЙ ДИСКУРС

**ІГНАТІЙ ПЕТРОВИЧ КОЗАЧИНСЬКИЙ – ЧЛЕН РАДИ ПРИ
ПОПЕЧИТЕЛІ КИЇВСЬКОГО НАВЧАЛЬНОГО ОКРУГУ З УПРАВЛІННЯ
ФУНДУШЕВИМИ СПРАВАМИ**

Балацинова А. Д.
кандидат педагогічних наук, доцент
докторант кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У публікації охарактеризовано діяльність члена ради при попечителі Київського навчального округу з управління фондушеви́ми справами І. Козачинського. Установлено, що завдяки його багаторічній та старанній службі на цій посаді було впорядковано документацію з питань фондушів, забезпечено їх якісним захистом у судах, збільшено капітали закладів освіти округу тощо.

Ключові слова: рада при попечителі навчального округу, Київський навчальний округ, заклади освіти, едуа́ційний фондуш, стіл для фондушевих справ.

The activity of I. Kozachynskyi, a board member of Curator's Council at the Kyiv Educational District for fund management has been described in the abstract. It is established that due to his long-term and diligent service in that position, the documentation on fundraising issues was systematized, their quality court protection was ensured, the capital of district educational institutions was increased, etc.

Key words: Curator's council of the educational district, fund management board member, Kyiv Educational District, education institutions, education fund, fundraising table.

Аналіз постанов Міністерства народної освіти XIX ст. свідчить, що у зв'язку з передачею управління фондушами і маєтками університету Св. Володимира і закладів освіти Київського навчального округу безпосередньо попечителю цього округу і раді при ньому, згідно з рішенням Державної Ради від 20 березня 1836 року у штаті управління Київського навчального округу

відбулися зміни: 1) у раді при попечителі навчального округу визначено спеціального члена з питань управління фондами і маєтками з окладом заробітної плати 857 руб. 76 коп. і квартирних грошей 142 руб. 24 коп. Ця посада була віднесена до VI класу чину, до VI розряду за шиттям на мундир і до III розряду 2-го ступеня за пенсією; 2) у канцелярії попечителя створено спеціальний стіл для фондусевих справ із столоначальника та трьох канцелярських службовців [2, с. 2073–2074].

З'ясовано, що 1 травня 1836 року членом ради при попечителі Київського навчального округу з управління фондами і маєтками було призначено Ігнатія Петровича Козачинського, попередня багаторічна служба якого була тісно пов'язана з фондусевими справами. Зокрема, з 1813 року він був перекладачем і секретарем, а з 1823 року – повіреним фондушу при Волинській фондусевій комісії. Після відсторонення за розпорядження Міністерства народної освіти у 1831 році Рудзського від посади секретаря Волинської фондусевої комісії його службові справи було доручено прийняти саме І. Козачинському як «старанному та благонадійному чиновнику з тимчасовим дорученням йому й посади секретаря до остаточної ліквідації Комісії» [3, арк. 19 зв.–20].

У 1830 році Віленський університет обрав його членом комітету для остаточного розрахунку за взаємними претензіями казни й училищного фондушу, які виникли внаслідок переходу капіталів останнього в управління казенних палат [3, арк. 20].

Після прийняття Державною Радою рішення про припинення фінансування Волинської фондусевої комісії з 01 січня 1832 року І. Козачинський залишився без платні. Проте міністр народної освіти дозволив виплачувати йому з 01 січня 1832 року до терміну закінчення роботи комітету при Віленському університеті платню у розмірі 700 руб. на рік із суми загального училищного фондушу [3, арк. 20 зв.].

За положенням Комітету Міністрів 05 вересня 1833 року височайше дозволено було мати при попечителі Київського навчального округу до затвердження й введення в дію статуту і штату ліцею в Києві двох чиновників для особливих доручень із платнею по 2500 руб. асигнаціями із сум загального едукативного фондушу. Одним із них попечитель навчального округу обрав І. Козачинського як благонадійну особу [3, арк. 20 зв.–21].

Згідно з проєктом статуту університету Св. Володимира, який був затверджений 25 грудня 1833 року, на правління університету покладалося завідування фондами й нерухомим майном закладу освіти. Для цього до складу правління був уведений спеціальний чиновник у званні радника. 31 січня 1834 року на цю посаду було призначено І. Козачинського [3, арк. 21]. Як зауважує М. Владимирський-Буданов, у перші роки існування університету Св. Володимира збільшення його доходів багато в чому залежало від господарської діяльності самого університету, а точніше – його правління. В означений період ця діяльність не була формальною й вимагала реальних господарських турбот і розпорядливості. Зокрема, університет мав слідувати за перебігом господарювання у маєтках, які йому належали. Цим переважно займався радник правління І. Козачинський [1, с. 95].

Попечитель Київського навчального округу Є. фон Брадке у своєму поданні до міністра народної освіти 1836 року щодо призначення І. Козачинського членом ради при попечителі Київського навчального округу з управління фондами і маєтками наголошував, що «тільки цей чиновник може привести цю частину справ у належний стан і вберегти університет та училища округу від втрат, що їм загрожували через прагнення фундаторів оскаржити зроблені ними і їхніми пращурами пожертви. Він довго служив як повірений від казни при Волинській фондушевій комісії і глибоко в деталях знає тамтешнє діловодство, йому відомий хід цих справ, усе законодавство з цього питання (як минуле, так і теперішнє)». За словами попечителя, з цим повним знанням справи радник І. Козачинський поєднує невтомну старанність до служби і втрата цього достойного чиновника надовго б зупинила як хід фондушевих справ, так і впорядкування маєтків, що належать університету [3, арк. 22–22 зв.].

Згідно із затвердженою 12 вересня 1836 року «Інструкцією члену ради попечителя Київського навчального округу з управління фондами і маєтками» І. Козачинський під особистим контролем попечителя навчального округу здійснював постійний і безпосередній нагляд не тільки за фондушевиими справами, але й за перебігом усього управління маєтками і фондами як університету, так і училищ Київського навчального округу. Зокрема, він: контролював правильність ведення облікової документації, своєчасність та повноту внесення орендних, оброчних та інших платежів, своєчасність сплати відсотків та щорічних внесків, належне забезпечення капіталів; піклувався про найбільш ефективне управління маєтками університету Св. Володимира та училищ округу, про отримання з них якомога більшого прибутку; захищав маєтки і фондуші університету та училищ округу від усіх домагань тощо. Для виконання покладених на нього обов'язків йому було підпорядковано стіл для фондушевих справ при канцелярії попечителя навчального округу [4].

І. Козачинський виконував обов'язки члена ради при попечителі Київського навчального округу з управління фондушевиими справами майже 21 рік. У віці 72 років він 12 квітня 1857 року звернувся до попечителя Київського навчального округу з клопотанням звільнити його від служби і призначити йому пенсію. Попечитель навчального округу М. Ребіндер, порушуючи це питання перед міністром народної освіти, у своєму листі від 27 червня 1857 року зазначав, що заслуги І. Козачинського на посаді члена ради по завідуванню фондами і капіталами закладів освіти округу є значними. Він привів у належний стан відомості про всі фондуші; забезпечив формальний порядок у тих із них, що ґрунтувалися на одних лише розписках і були проблемними для стягнення; забезпечив якісним захистом у суді ті фондуші, проти яких було подано позови і порушено суперечки [3, арк. 9 зв.]. Завдяки пропозиції І. Козачинського щодо забезпечення добровільних внесків жертводавців на користь закладів освіти капіталами, яка була розглянута і підтримана радою при попечителі Київського навчального округу на засіданні 03 грудня 1838 року, а також схвалена Міністерством народної освіти, капітали закладів освіти збільшилися більше як на 100 тис. руб. сріблом [3, арк. 9–9 зв.].

За відмінно-старанну службу на посаді члена ради при попечителі Київського навчального округу з фондушевих справ І. Козачинського було нагороджено орденами Св. Станіслава 3-го і Св. Анни 3-го та 2-го ступенів, чинами надвірного і статського радника, премійовано в розмірі 1500 руб. асигнаціями [3, арк. 29].

Отже, діяльність І. Козачинського як члена ради при попечителі Київського навчального округу з управління фондушевидами справами сприяла збереженню маєтків і примноженню капіталів, прибутки з яких йшли на утримання університету Св. Володимира й закладів освіти округу.

Список використаних джерел

1. Владимирский-Буданов М. Ф. История Императорского университета Св. Владимира. Т. 1. Университет Св. Владимира в царствование императора Николая Павловича. Киев : в Типографии Императорского университета Св. Владимира, 1884. 674, XLII, IV, [4] с.

2. По проекту новых штатов управлений учебных округов. *Сборник постановлений по Министерству народного просвещения*. Т. 7. Санкт-Петербург, 1883. Стр. 2073–2074.

3. РГИА (Российский государственный исторический архив). Ф. 733. Оп. 70. Д. 779. 78 л.

4. ЦДІАК України (Центральний державний історичний архів України, м. Київ). Ф. 442. Оп. 68. Спр. 311. Арк. 3–3 зв.

СТРУКТУРА ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА ПІДХОДИ ДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ

Барабус А. А.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
м. Київ, Україна

Васютіна Т. М.

кандидат педагогічних наук, професор
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
м. Київ, Україна

У статті проаналізовано психолого-педагогічну літературу з проблеми структури громадянської компетентності особистості, охарактеризовано підходи до її формування у педагогічній теорії та практиці. Здійснено аналіз фахових джерел щодо методики формування складових громадянської компетентності різними формами, методами і засобами.

Ключові слова: громадянська компетентність, media, mediaресурси.

The psychological and pedagogical literature on the issue of the structure of the civic competency has been analyzed in the article. The approaches to the competence